

WILLIAM SHAKESPEARE

VINDZORO
ŠMAIKŠTUOLĒS

WILLIAM SHAKESPEARE

VINDZORO ŠMAIKŠTUOLĖS

Penkių veiksmų komedija

Iš anglų kalbos vertė
ALEKSYS CHURGINAS

OBUOLYS

Ponia Ford ir ponia Peidž.

Roberto Thew graviūra (1793 m.) pagal M. W. Peterso paveikslą.

VINDZORO ŠMAIKŠTUOLĖS

Pirmą kartą komedija buvo suvaidinta 1597 metais; matyt, tada ji ir parašyta. 1602 metais pasirodė nelegalus jos leidimas su gausybe klaidų ir spragų. Šekspyriui gyvam esant, komedija daugiau nebuvo leidžiama. Šiuo metu naudojamas tekstas, kurio pagrindą sudaro Šekspyro draugų paruoštas ir 1623 metais išleistas jo dramos kūrinių rinkinys.

Skirtingai nuo daugumos Šekspyro kūrinių, komedija neturi tiesioginių siužetinių šaltinių. Kita vertus, Šekspyras čia panaudojo motyvus ir siužetinius elementus, kurie dažnai aptinkami to meto novelistikoje ir dramaturgijoje: išdaigininkė žmona pasijuokia iš nevykėlio „meilužio“ ir kartu sąmojingai pamoko pavyduliaujantį savo vyrą. Vis dėlto nėra jokių įrodymų, kad Šekspyras tomis novelėmis ar pjesėmis būtų tiesiogiai sekęs.

Atrodo, kad ši komedija gimė kaip proginis kūrinys. Pasakojama, kad Elžbietai ir jos dvariškiams taip patikusi prieš tai Šekspyro parašyta ir teatro sėkmingai vaidinama dramatinė kronika „Henrikas IV“, jog karalienė pareikalavo tęsinio. Ypač visi pamėgo sąmojingą sero Džono Falstafo paveikslą. Šekspyras jį ir padarė

pagrindiniu naujosios komedijos veikėju. Apie tai, kad dramaturgas čia įvykdė tam tikrą „užsakymą“, leidžia kalbėti ir kai kurie nenuginčijami faktai. Pavyzdžiui, pirmas „Vindzoro šmaikštuolių“ vaidinimas buvo susietas su Kelraiščio ordino išskilmėmis (1597 m. balandžio 27 d.); komedijos veiksmas plėtojamas Vindzore, kuriame dažnai lankydavosi karalienė ir rinkdavosi minėto ordino kapitula; viešbučiui duotas „Kelraiščio“ pavadinimas ir t. t.

Be Falstafo, iš dramatinės kronikos „Henrikas IV“ į šią komediją perkelti dar kai kurie veikėjai: Bardolfas, Pistolis, ponias Kvikli ir teisėjas Šelou – tiesa, gerokai pakitę. Ten jie sudarė istoriniams įvykiams „falstafiską foną“, o čia suauga su visa aplinka. Reikia pasakyti, kad naujieji komiški veikėjai „Vindzoro šmaikštuolėse“ – Slenderis, Evansas, Kajus, Peidžai, Fordai – daug kuo sodresni ir spalvingesni už senuosius. Nesiremdamas kokiais nors konkrečiais kūriniais, šioje komedijoje Šekspyras vis tik plačiai naudoja satyrinės miestų literatūros ir liaudies farsų patirtį. Bet jis dar ironiškiau žiūri į riteriją bei riteriškus idealus, o miestelėnams – ypač vyrams – taip pat negaili pašaipos. Sąmojingai, linksmai, griebdamasis komiškiems liaudies vaidinimams būdingų priemonių, jis kalba apie žmogaus jausmų ir poelgių laisvę. Šiame humanistiniame fone komedijoje nuvainikuojami kvailiai ir gobšuliai.

Vienintelis komedijos veikėjas, turįs aiškių literatūrinių bei istorinių prototipų, yra Falstafas. Šią figūrą (iš pradžių žinomą sero Džono Oldkaslio vardu) Šekspyras savajam „Henrikui IV“ pasiskolino iš

nežinomo autoriaus pjesės „Šlovingosios Henriko V pergalės“, kuri jau nuo 1588 metų buvo dažnai vaidinama, o išspausdinta 1598 metais. Oldkaslis – reali, netgi tragiško likimo asmenybė. Tai riteris, gyvenęs Henriko IV laikais ir draugavęs su jo sūnumi – Velso princu, būsimu karaliumi Henriku V. Oldkaslis atvirai kovojo prieš oficialiąją bažnyčią, neigė popiežiaus valdžią ir smerkė aukštosios katalikų dvasininkijos elgesį. Jis buvo persekiojamas, teisiamas, kalinamas, o 1417 metais sudegintas ant laužo kaip eretikas. Ne nuostabu, kad katalikų bažnyčia stengėsi jį vaizduoti kaip bailį ir sukčių. Tokia traktuotė atsiliepė ir „Šlovingųjų Henriko V pergalių“ autoriui, o iš jo perėjo į Šekspyro „Henriką IV“. Šekspyrai čia mažiausiai rūpėjo istorinis tikslumas: jis toliau plėtojo spalvingą charakterį, užmegztą nežinomo pirmtako, ir derino jį su visu kūrybiniu savo sumanymu. Yra pagrindo manyti, kad scenoje Oldkaslio vardas tebesilaikė gana ilgai, bet pačiame tekste Šekspyras vardą pakeitė, – teigiama, kad šito pareikalavo Oldkaslio palikuonys.

1958 metais „Vindzoro šmaikštuoles“ pastatė Kauno valstybinis dramos teatras „Vindzoro kūmučių“ pavadinimu. Leidžiant šį rinkinį, buvo pasirinkta antraštė, tiksliau apibūdinanti tas linksmausias ir šauniausias vindzorietes, kurias dramaturgas pavaizdavo šioje komedijoje.

Ponia Peidž.
Senovinė graviūra (apie 1835 m).

– VEIKĖJAI –

SERAS DŽONAS FALSTAFAS

FENTONAS – jaunas bajoras

ŠELOU – kaimo teisėjas

SLENDERIS – teisėjo sūnėnas

FORDAS }
PEIDŽAS } pasiturintys Vindzoro miestiečiai

VILJAMAS PEIDŽAS – berniukas, Peidžo sūnus

SERAS HJU EVANSAS – Velso pastorius

DAKTARAS KAJUS – gydytojas prancūzas

ŠEIMININKAS – laiką „Kelraiščio“ užėigą

BARDOLFAS }
PISTOLIS } Falstafo sėbrai
NIMAS }

ROBINAS – Falstafo pažas

PITERIS SIMPLIS – Slenderio tarnas

REGBIS – daktaro Kajaus tarnas

PONIA FORD

PONIA PEIDŽ

ANA PEIDŽ (NEN) – jos duktė

PONIA KVIKLI – daktaro Kajaus tarnaitė

Peidžo bei Fordo tarnai ir kiti

Veiksmas vyksta Vindzore ir jo apylinkėse*

* Vindzoras – nedidelis miestas trisdešimt kilometrų į vakarus nuo Londono. Vindzoro pilis dar Šekspyro laikais buvo anglų karalių rezidencija.

– PIRMAS VEIKSMAS –

I SCENA [*Vindzoras, prie Peidžo namų*]
Įeina Šelou, Slenderis ir seras Hju Evansas

ŠELOU

Nė neįkalbinėkit manęs, sere Hju, šita byla vis vien atsidurs Žvaigždžių Rūmuose*. Tebūnie jis nors šimtąkart seras Džonas Falstafas, – aš jam neleisiu įžeidinėti Roberto Šelou, eskvairo** ...

SLENDERIS

Glosterio grafystės taikos teisėją ir *coram****.

ŠELOU

Taip, sūnėne Slenderi, ir *custalorum*****.

SLENDERIS

Taip, pone pastoriau, ir, be to, *ratolorum******, tikrą bajorą, kursai pasirašo *armigero******. Taip, visose sąskaitose, įsakymuose, kvituose ir įsipareigojimuose: *armigero*!

* Žvaigždžių Rūmai – XVI amžiuje Anglijoje įsteigtas aukščiausias baudžiamųjų bylų teismas; pavadinimas kilo dėl to, kad teismo posėdžių salės lubose buvo pavaizduotos žvaigždės.

** *Eskvairais* feodalinėje Anglijoje vadino ginklanešius; vėliau eskvairas tapo vienu žemesniųjų bajorijos titulų.

*** Akivaizdoje (lot.).

**** Aktų saugotojas (lot. iškraip.).

***** Aktų (lot. iškraip.).

***** Turintis herbą (lot. iškraip.).

ŠELOU

Taigi būtent taip ir pasirašau, ir štai jau trys šimtai metų, kai šitaip pasirašau!

SLENDERIS

Ir visi jo ainiai, mirę prieš jį, taip pasirašydavo, ir visi jo pranokėjai, kurie atsiras po jo, drąsiai galės taip pasirašinėti, ir visi jie turi teisę herbinę savo mantiją papuošti tuzinu baltųjų ešerių.

ŠELOU

Tai sena mantija!

EVANSAS

Kur daug šerių, ten daug utėlių, o utėlės senai mantijai tinka neplogai: tas gyvis žmogui kaip ir savas ir, sako, reiškia laiminką meilę.

ŠELOU

Ešerys – tai dar smulki žuvelė, o sena mantija – tai jau stambesnė žuvis.

SLENDERIS

O aš ar galiu užimti vieną skydo dalį?

ŠELOU

Gali, kai įsitaisysi žmoną.

EVANSAS

Tada jūsų herpą tikrai reikės taisyti.

ŠELOU

Anaiptol!

EVANSAS

Kaip diefą myliu, taip: jeigu jis atims iš jūsų herpo ketfirtadalį, tai jums, mano apskaičiavimu, beliks tik trys ketfirčiai. Bet ne tai svarbu! Jeigu seras Džonas Falstafas jus įžeidė, tai aš, kaip pažnyčios atstovas, visiems trokštąs gero, džiaugsiuosi, galėdamas jus sutaikinti.

ŠELOU

Tai turės spręsti Valstybės Taryba. Tai maištas!

EVANSAS

Falstybės tarėjams nedera tai nagrinėti: kas maištauja, tas diefo nebijo. Tarėjai, matote, mielai paklausytų apie tievobaimingus dalykus, bet ne apie maištą, – turėkit tai omeny.

ŠELOU

Ha! Jei aš būčiau jaunesnis, tą reikalą išspręstų kardas.

EVANSAS

Kam tie kardai? Tegu verčiau draugai sutaikina jus. Man atėjo į galvą fiena mintis, kuri gali turėti gerų pasekmių: yra čia tokia Ana Peidž, būtent – pono Peidžo duktė, puiki panelė.

SLENDERIS

Panelė Ana Peidž? Ji tamsiaplaukė ir kalba tokiu plonu moterišku balseliu.

EVANSAS

Tinkamesnės jums merginos neįmanoma nė įsifaizduoti; be to, septyni šimtai svarų grynais, daug aukso ir sidabro – visa tat paliko

jai mirtamas senelis, – tesuteikia diefas jo sielai
džiaugsmingą prisikėlimą! Ji tai gaus, laiminkai
sulaukusi septyniolikos metų. Kaip puiku
būtų užmiršti visus mūsų ginčus bei rietenas ir
apfesindeinti poną Slenderį su panele Ana Peidž.

ŠELOU

Vadinas, senelis užrašė jai septynis šimtus
svarų?

EVANSAS

Taip, o tėfas paliks jai dar kražesnę sumelę.

ŠELOU

Aš pažįstu tą jauną merginą. Ji gerai
apdovanota.

EVANSAS

Manau, kad apdovanota ji neblogai! Septyni
šimtai svarų, o ateityje galbūt dar daugiau!

ŠELOU

Na, ką gi, puiku, eime pas gerbiamąjį poną
Peidžą. O Falstafas tenai?

EVANSAS

Negi aš jums meluosiu? Aš niekinu
melagius – panašiai kaip niekinu žmones
nenuoširdžius, kaip niekinu žmones neteisinkus.
Riteris seras Džonas tenai... Bet aš jus maldauju:
paklauskite patarimo tų, kurie jums linki gero...
Aš pasibelsiu į Peidžo duris.

Beldžiasi

Ei, jūs!.. Fiešpats telaimina šiuos namus!

PEIDŽAS

(Iš vidaus)

Kas ten?

EVANSAS

Fiešpaties palaima ir aš, jūsų pičiulis, ir teisėjas Šelou, o su mumis drauge ir ponas Slenderis, kuris gal papasakos jums šį tą įdomaus, jeigu neprieštarausite.

Įeina Peidžas

PEIDŽAS

Sveiki gyvi, gerbiamieji. Dėkui už žvėrieną, kurią jūs man atsiuntėt, pone Šelou.

ŠELOU

Sveikas gyvas, pone Peidžai, valgykit į sveikatą. Norėjau atsiųsti geresnės žvėrienos, bet jau toks elnias pasitaikė. Kaip laikosi mieloji ponia Peidž? Aš jums esu dėkingas iš širdies, taip, iš visos širdies.

PEIDŽAS

Tai aš esu jums dėkingas, sere.

ŠELOU

Ne, sere, tai aš jums dėkingas, kaip sau norit.

PEIDŽAS

Sveikas gyvas, mielas pone Slenderi.

SLENDERIS

Kaip laikosi jūsų rudas kurtas, sere? Girdėjau, jis pralaimėjo šunų lenktynėse?

PEIDŽAS

Tatai nepavyko išaiškinti.

SLENDERIS

Nenorit prisipažinti, nenorit prisipažinti!

ŠELOU

Nenori! Čia tu kažką painioji: šuo geras.

PEIDŽAS

Niekam tikęs!

ŠELOU

Ne, sere, geras šuo, gražus šuo. Ką dar galima pridurti? Gražus ir geras. O seras Džonas Falstafas pas jus?

PEIDŽAS

Taip, sere; ir aš labai norėčiau jus sutaisyti.

EVANSAS

Štai tikro krikščionio kalpa.

ŠELOU

Jis mane įžeidė, pone Peidžai.

PEIDŽAS

Jis pats iš dalies tai pripažįsta.

ŠELOU

Prisipažinti – nereiškia išsiteisinti. Ar ne tiesa, pone Peidžai? Jis mane įžeidė, tikrai įžeidė, vienu žodžiu – įžeidė. Tikėkit manimi, Robertas Šelou, eskvairas, sako jums: jis įžeistas.

Skaitykite likusius
192 iš 208 puslapių,
įsigiję šią knygą

www.obuolys.lt

KITI KNYGŲ FORMATAI:

klausykla.lt

**Audio
knyga**

**Elektroninė
knyga**

„Vindzoro šmaikštuolės“ – nuotaikinga ir šmaikšti
 Williamo Shakespeare'o komedija apie seną
 gobšulį serą Džoną Falstafą ir jo rezgamas meilės
 intrigas. Šiuolaikiškas ir nemarus komedijos siužetas
 pasakoja apie amžinus dalykus: klatingas viliones,
 vyro pastangas suvilioti svetimą žmoną, gėdingas
 gyvenimo pamokas. Tai siužetas, kuris linksmi
 pašiepia, nubaudžia ir parodo mūsų
 žmogiškąsias ydas.

NUOTAIKINGA IR ŠMAIKŠTI KOMEDIJA APIE MEILĖS INTRIGAS

*Jeigu domitės klasika ir jums patiko tokie kūriniai, kaip „Vasarvidžio nakties sapnas“
 ar „Figaro vedybos“, privalote perskaityti ir komediją „Vindzoro šmaikštuolės“.*

ISBN 978-609-484-173-6

www.obuolys.lt

Knygos pigiau, įdomybės ir ištraukos nemokamai

KITI KNYGŲ FORMATAI:

Audio
knyga

Elektroninė
knyga

Vinėlio nuotrauka © Shutterstock

Skaitykite žmogus yra gražus